

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

תורה – שמות פרק א'

(ז) ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם: (ז)
 ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם: (ז) ובני ישראל
 נפישו ואתילדו וסגיאוי ותקיפו לחדא לחדא ואתמליאת ארעא מנהון:
 (ח) ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף: (ח) ויקם מלך חדש על
 מצרים אשר לא ידע את יוסף: (ח) וקם מלכא חדתא על מצרים דלא מקים גורת יוסף:
 (ט) ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו: (ט) ויאמר אל עמו הנה
 עם בני ישראל רב ועצום ממנו: (ט) ואמר לעמיהא הא עמא בני ישראל סגו ותקיפיו מנא:
 (י) הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה פי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על
 שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: (י) הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה פי תקראנה
 מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: (י) הבו נתחכם להון דלמא
 יסגון ויהי ארי ויערענא קרב ויתוספון אף אנון על סנאנא ויגיהון בנא קרב ויסקוון מן ארעא:

רש"י

לעשות לו (ש"ר). ור"ד נתחכם למושיעו של
 ישראל לדונם במים שכבר נשבע שלא יביא
 מצול לעולם (והם לא הבינו שעל כל העולם
 אינו מביא אבל הוא מביא על אומה אחת
 ברש"י יסן): ועלה מן הארץ – על כרחנו.
 ור"ד כאדם שמקלל עצמו ותולה קללתו
 באחרים והרי הוא כאלו כחז ועלינו מן
 הארץ והם יירשאו:

(ז) וישלכו – שהיו יולדות ששה בכרס אחד:
 (ח) ויקם מלך חדש – רב ושמואל. חד אמר
 חדש ממש וחד אמר שנתחדשו גזרותיו (סוטה
 יא): אשר לא ידע – עשה עצמו כאלו לא
 ידע (כ"ג רא"ס):
 (י) הבה נתחכמה לו – כל הבה לשון הכנה
 והזמנה לדבר הוא כלומר הזמינו עצמכם
 לכך: נתחכמה לו – לעם נתחכמה מה

נביא – ישעיה פרק כז' יב'–יג' פרק כח' א'–ב'

(יב) והיה ביום ההוא יחבט יהוה משבילת הנהר עד נחל מצרים ואתם
 תלקטו לאחד אחד בני ישראל: (יב) ויהי בעדנא ההיא יתרמון קטילין קדם יי מכיף נהרא פרת
 עד נחלא דמצרים ואתון תתקרבון חד לסטר חד בני ישראל:
 (יג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדהים
 בארץ מצרים והשתחוו ליהוה בהר הקדש בירושלם: (יג) ויהי בעדנא ההיא יתקע
 בשופרא רבא וייתון די גלו לארעא דאתור ודאטלטלו לארעא דמצרים ויסגוון קדם יי בטורא דקודשא
 בירושלם:
 (א) הוי עטרת גאות שכרי אפרים וציץ נבל עבי תפארתו אשר על ראש גיא
 שמנים הלומי יין: (א) וי די יהיב כתרא לגיונתא טפשא רבא דישראל ויהב מענפתא לרשיעיא
 דבית מקדשא תושבחתה די על ריש חילא שמינא כתישי חמר:

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

(ב) הנה חזק ואמיץ לאדני פזרם פךד שער קטב פזרם מים פבירים שטפים הניה לארץ פיד: (ב) הא מחן תקיפן וחסין אתין מן קדם יי כזרמית ברד בעלעול רוח כזרמית מיין תקיפין שטפין כן יתון עליהון עממיא ויגלונון מארעהון לארעא אוחרי בחוביא די בידהון:

רש"י

יהיה איך הפרח שלו. נובל – הם תאינים המקולקלות כמו ששנינו בצרכות על הנובלו' ופירשו רבותינו בשולי כמרא, ואיך נז' כדמתרגמינן ויכז איך ואנז נז' אשר נטועים על ראש גיא שמנים היא כנרת שפירותיה מתוקים ושם הם הולמים עצמן זיין. הלומי יין – כתושי חמר, ויש עוד לפתור לבי תפארתו אשר על וגו' לבי תפארת שעל ראש עשרת השבטים המשוחין בגאות ראשי שמנים כמו שנאמר (עמוס ו) ראשית שמנים ימשחו, גיא לשון גאווה כמו (ישעיהו טו) מואב גיא מאד (ואותו האיך כליאת נובל תהיה). הלומי יין – כך קוראין על שם שכרותן שנאמר בהם (עמוס ו) השותים בזמורי יין:

(ג) הנה – יש רוח חזק ואמיץ לה' שהוא כזרם כדל ושער קטב מזירי. הניה לארץ ביד – יניחו על ארלם בידו החזקה ופיל הנובלות מן התאינים:

(יב) יחבט ה' – ת"י יתרמון קטילין ואני אומר ב' לשונות הללו חיבוט ולקיטה נופלין זה על זה כחובט זיתיו וחזור ומלקטן ואחרים מלקטין אותו מן הארץ כך הקב"ה יתחיל האסיפה כמו שנאמר יתקע בשופר גדול. משבולת הנהר – הם האובדים בארץ אשר. עד נחל מצרים – הם הגדחים בארץ מצרים. הנהר פרת, הם בני אשר היושבים על פרת. עד נחל מצרים – הם יושבי מצרים יחבט אותם כחובט זיתים. ואתם תלוקטו – מן הגליות. לאחד אחד – המואב אחד מכס יביארו מנחה:

(יג) האובדים בארץ אשר – לפי שנפאו בארץ רחוקה לפני מן הנהר סמצטיון קראם אובדים:

(א) שכורי אפרים – שהיו משתכרין זיין טוב של מדינת פרוגיתא כדאמר מיא דדורמסקית וחמרא דפרוגיתא קפחו עשרת השבטים. ואיך נובל לבי תפארתו – ומלכ מטע תפארתו

בתובים – משלי פרק יא' לא' פרק יב' א-ג

(לא) הן צדיק בארץ ישלם אי פי רשע וחוטא: (לא) הן צדיקא בארעא מתחסן ורשיעי וחטאי סיפין מן ארעא:

(א) אהב מוסר אהב דעת ושוניא תוכחת בער: (א) מן דרחים מדרותא רחם ידיעתא וסני מכסנותא בורא הוא:

(ב) טוב יפיק רצון מיהוה ואיש מזמות ירשיע: (ב) טוב מן דקבל רעותיה דאלהא וגברא רשיעא ריעיא תרעיתיה:

(ג) לא יבון אדם ברשע ושרש צדיקים בל ימוט: (ג) לא נתקן בר נשא ברשעא ועקרהון דצדיקי לא נזוע:

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

רש"י

(ב) טוב יפיק – מוליא מן הקב"ה נחת רוח להביא טובה לעולם. ואיש מזמות ירשיע – בעל עלילות ירשיע מחייב את הבריות להביא רעה, וכן הוא אומר וחוטא אחד יאכל טובה הרבה (קהלת ט):
(ג) לא יכון אדם ברשע – לא יתבסס:

(לא) הן לדיק בארץ ישולם – למה יבטח הרשע ברשעה שמלכו' לו הלך הוא רוא' שהאדיק משתלם שבר העבירה שבידו בעודו על הארץ בחיים. ואף כי רשע וחוטא – וכ"ש שסופו של רשע להשתלם לו או בחייו או במותו:

משנה – שבת פרק יג'

(א) רבי אליעזר אומר, האורג שלשה חוטין בתחלה ואחד על האריג, חיב. וחקמים אומרים, בין בתחלה בין בסוף שיעורו שני חוטין:

שלשה חוטין. ואם מוסיף הוא על האריג, שיעורו באחד, למטרף עם השאר. ואין הלכה כרבי אליעזר:

רע"ב – (א) רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחלה – אם זו תחילת אריגתו של בגד, אינו חייב עד שיארוג

(ב) העושה שני בתי גירין בקרוס, בנפה, בכברה ובסל, חיב. והתופר שתי תפירות, והקורע על מנת לתפור שתי תפירות:

השלישית מרכיבו על חוט המורכב על הקנה: בקרוס – יריעה ארוגה מסיב של דקל:

רע"ב (ב) שתי בתי גירין – שנתן שני חוטין של שתי בניר שקורין לי"ש: בנירים – מפרש בגמרא שמרכיב שני פעמים [כל] חוט של שתי בניר וצפעם

(ג) הקורע בחמתו ועל מתו, וכל המקלקליו, פטורין. והמקלקל על מנת לתקן, שיעורו במתקן:

וכל המקלקלים פטורין – הא מתניתין אדחיא לה. והלכה שהקורע בחמתו חייב, שאע"פ שמקלקל הוא אכל הבגד, מתקן הוא אכל יארו ודעתו מתיישב עליו בכך:

רע"ב – (ג) הקורע על מתו וכו' – צמת שאינו חייב לקרוע עליו הוא דהוי מקלקל ופטור, אבל על מת שחייב לקרוע עליו, מתקן הוא וחייב: ובחמתו

(ד) שיעור המלפן והמנפץ והצובע והטווה, במלא רחב הסיט כפול. והאורג שני חוטין, שיעורו במלא הסיט:

להרחיבו, וכשיעור הריוח הזה שתי פעמים הוא הסיט כפול. וריוח שבין גודל לאצבע פעם אחת הוא גם כן כמלא רוחב הסיט כפול, מפני שיש בו כפלים כאותו שיש בין אמה לאצבע: האורג שני חוטין – שיעורו ברוחב הבגד כמלא

רע"ב – (ד) המלפן – את האמר, והמנפץ, והצובע, והטווה ממנו, שהן כולן אבות מלאכות, שיעורן כדי שיטוה מאותו האמר חוט ארוך כמלא רוחב הסיט כפול. והסיט הוא כדי הפסק שיש בין אמה לאצבע כל מה שיוכל אדם

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

הסיט, שאף על פי שלא ארגן על פני כל

(ה) רְבִי יְהוּדָה אוֹמֵר, הַצֵּד צְפוּר לְמִגְדָּל וְצָבִי לְבַיִת, חֲיִב. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, צְפוּר לְמִגְדָּל, וְצָבִי לְבַיִת וְלַחֲצֵר וְלַבִּיבְרִין. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, לֹא כָּל הַבִּיבְרִין שְׁוִין. זֶה הַכֶּלֶל, מְחַסֵּר צִידָה, פְּטוּר, וְשְׂאִינוּ מְחַסֵּר צִידָה, חֲיִב:

רע"ב – (ה) הלך לפור – עד שהכניסו למגדל של עץ, ארמאריא"ו בלע"ז, חייב, שזו היא אידתו. אבל אם הכניסו לבית, אינו ניגוד בכך. וכי ניגוד משהכניסו לבית ונעל בפניו, אבל אם הכניסו לגינה או לחצר אין זו אידה: ולביבין –

(ו) צָבִי שֶׁנִּכְנַס לְבַיִת וְנָעַל אַחַד בְּפָנָיו, חֲיִב. נִעְלָו שְׁנַיִם, פְּטוּרִין. לֹא יָכַל אַחַד לְנָעַל וְנִעְלָו שְׁנַיִם, חֲיִבִּין. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר:

רע"ב – (ו) כבי שנכנס – מאליו לבית ונעל אחד בפניו, זו היא אידתו: נעלו שנים פטורים – דהו להו שנים שעשאוה: לא יכול אחד לנעול – אורחיה

(ז) יֵשֵׁב הָאֶחָד עַל הַפֶּתַח וְלֹא מִלְאָהוּ, יֵשֵׁב הַשֵּׁנִי וּמִלְאָהוּ, הַשֵּׁנִי חֲיִב. יֵשֵׁב הָרִאשׁוֹן עַל הַפֶּתַח וּמִלְאָהוּ, וּבֵא הַשֵּׁנִי וַיֵּשֶׁב בְּצִדּוֹ, אָף עַל פִּי שְׁעֵמֶד הָרִאשׁוֹן וְהִלֵּךְ לוֹ, הָרִאשׁוֹן חֲיִב וְהַשֵּׁנִי פְּטוּר. הָא לְמַדָּה זֶה דוּמָה. לְנוֹעַל אֶת בֵּיתוֹ לְשִׁמְרוֹ וְנִמְצָא צָבִי שְׁמוּר בְּתוֹכוֹ:

רע"ב – (ז) השני חייב – שהוא לא אוחז: הא למה זה דומה – מאחר שניגוד על ידי הראשון: לנעול את ביתו לשמרו – ולא לנעול: ונמצא כבי שהוא ניגוד כבר

שמור בתוכו – כך זה, אף על פי שעמד הראשון, אין זה אלא כשומרו לכבי שהיה לו מאתמול. והשני פטור האומר במתניתין, פטור ומותר:

גמרא – שבת דף ק"ה ע"ב

ורמינהו הקורע בחמתו ובאבלו ועל מתו חייב ואף על פי שמחלל את השבת יצא ידי קריעה לא קשיא הא במת דידיה הא במת דעלמא והא מתו קתני לעולם במת דידיה ובהנך דלאו בני אבילות נינהו ואי חכם הוא חיובי מיחייב דתניא חכם שמת הכל קרוביו הכל קרוביו סלקא דעתך אלא אימא הכל כקרוביו הכל קורעין עליו הכל חולצין עליו הכל מברין עליו ברחבה לא צריכא דלאו חכם הוא ואי אדם כשר הוא חיובי מיחייב דתניא מפני מה מתים בניו ובנותיו של אדם כשהן קטנים כדי שיבכה ויתאבל על

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

אדם כשר כדי שיבכה ערבונא שקלי מיניה אלא מפני שלא בכה והתאבל על אדם כשר שכל הבוכה על אדם כשר מוחלין לו על כל עונותיו בשביל כבוד שעשה לא צריכא דלאו אדם כשר הוא ואי דקאי בשעת יציאת נשמה חיובי מיחייב דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע הא למה זה דומה לספר תורה שנשרפה לא צריכא דלא קאי בשעת יציאת נשמה תינח מתו אלא חמתו אחמתו קשיא חמתו אחמתו נמי לא קשיא הא רבי יהודה הא רבי שמעון הא רבי יהודה דאמר מלאכה שאין צריכה לגופה חייב עליה הא רבי שמעון דאמר מלאכה שאין צריכה לגופה פטור עליה אימר דשמעת ליה לרבי יהודה במתקן במקלקל מי שמעת ליה אמר רבי אבין האי נמי מתקן הוא דקעביד נחת רוח ליצרו וכהאי גוונא מי שרי והתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משום חילפא בר אגרא שאמר משום רבי יוחנן בן נורי המקרע בגדיו בחמתו והמשבר כליו בחמתו והמפזר מעותיו בחמתו יהא בעיניך כעובר עבודה זרה שכך אומנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובר אמר רבי אבין מאי קראה לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר איזהו אל זר שיש בגופו של אדם הוי אומר זה יצר הרע לא צריכא דקא עביד למידמא אימתא אאינשי ביתיה כי הא דרב יהודה שליף מצביייתא רב אחא בר יעקב תבר מאני תבירי רב ששת דמי לה לאמתיה מוניני ארישא רבי אבא תבר נכתמא:

רש"י על הגמרא

אוכל משלו, ואסור דקאמר ליה רחמנא ליחזקאל (כד) לחם אנשים לא תאכל: ערבונא שקלי – קודם שיחטא נטלו משכונו: לספר תורה שנסרף – הרואה ספר תורה שנסרף חייב לקרוע, כדאמרין צמועד קטן (כו, א) במגילה שסרף יהויקים, דכתיב לא פחדו ולא קרעו בגדים, אף נשמת ישראל הניטלת דומה לו, שאין לך ריק בישראל שאין בו תורה ומצוה: הא ר' יהודה כו' – ומתו אמתו הכי נמי הוה מצי לתרוצי, אלא מעיקרא אהדר לאוקמינהו כחד תנא, ולא מתוקמא אלא כר' יהודה, דהא מלאכה שאינה צריכה לגופה היא, כמוציא את המת לקבורו: נחת רוח ליצרו – שמסכך את חמתו: מי שרי והא תניא כו' – אלמא לאו מתקן הוא, שמלמד ומרגיל

לא ידי הקריעה – שאדם חייב לקרוע על מתו: הא צמת לדידה – צרייתא דקתני חייב צמת לדידה, שאיב לקרוע עליו, הלכך קריעה לדידה לאו קלקול הוא אלא תקון: והא מתו – נמי קתני צמתניחין: לעולם צמת לדידה – שמוטל עליו לקבורו, ומיהו, בהגך ללאו בני אצלות נינהו, שאינן מאותן האמורים צפרקת כהנים (ויקרא כח) אביו ואמו בנו ובתו ואחיו ואחותו: ופרכינן ואי חכס הוא – זה שמת חיובי מיחייב נמי לקרוע, וכיון דמיחייב מתקן הוא, ואמאי פטור: חולצין – יוצאים לפניו חלוצי כתר, חלוקו קרוע עד שכתיו חלוצה ערומה: מצרין עליו צרחה – שהיו מצרין האבלין צרחה, סעודה ראשונה שאכל אוכל אינו

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

את יצרו לזכר עליו: כך – משמע בקרבך, כועס ויגורו מלפניו: מוניני – ליר של דגים
 שאם היה כך תשתחוה לאל נכר לבסוף: אליף קטנים: נכתמא – כיסוי הכד:
 מלבייתא – מן הבגד בחמתו, להרחותם שהוא

זוהר – שמות דף ג' ע"ב

ר' יוסי פתח ואמר, (שמואל א', י"ב) וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וְגו', וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה'.
 מאי וַיִּשְׁכְּחוּ וַיַּעֲזְבוּ. דְּדָחוּ מִנִּיּוּהוּ בְּרִית קַיִמָא קַדִּישָׁא, הוּוּ גְזָרִין וְלֹא
 פְּרַעֲיוּ, עַד דְּאָתַת דְּבוּרָה וְנִדְיַבַת בְּהַאי לְכָל יִשְׂרָאֵל כְּמָה דְּכַתִּיב, (שופטים ה')
 בְּפָרוּעַ פְּרַעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְּנַדָּב עִם בְּרַכּוֹ ה':

מאן דְּקָטִיל בְּנוֹי, הַהוּא עוֹבְרָא דְּמַתְעַבְרָא אֲתַתִּיה, וְגָרִים לְקַטְלָא לִיה
 בְּמַעְהָא, דְּסַתִּיר בְּנִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוּמְנוּתָא דִּילִיה. אִית מֵאן
 דְּקָטִיל בְּר נֶשׁ. וְהַאי קָטִיל בְּנוֹי. תְּלַתָּא בִּישׁוּן עֵבִיר דְּכָל עֲלָמָא לֹא יָכִיל
 לְמַסְבֵּל, וְעַל דָּא עֲלָמָא מִתְמוּגָגָא זְעִיר זְעִיר, וְלֹא יָדִיעַ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲסַתְלַק מֵעֲלָמָא, וְחֲרָבָא וְכַפְנָא וּמוֹתָנָא אֲתִין עַל עֲלָמָא. וְאַלִּין אֵינּוּ:

קָטִיל בְּנוֹי, סַתִּיר בְּנִינָא דְּמַלְכָּא. דְּחִיא שְׂכִינְתָּא, דְּאֲזָלָא וּמִשְׁטָטָא בְּעֲלָמָא,
 וְלֹא אֲשַׁבַּחַת נִיחָא. וְעַל (דא) אֲלִין, רַחֲמָא (ס"א רוחין) דְּקוּדְשָׁא (עביר) בְּכִיָּה.
 וְעֲלָמָא אֲתָדָן בְּכָל הַנִּי דִּינִין. וְוִי לְהַהוּא בְּר נֶשׁ, וְוִי לִיָּה, טָב לִיָּה דְּלֹא
 יִתְבְּרִי בְּעֲלָמָא:

זְכָאִין אֵינּוּ יִשְׂרָאֵל, דְּאָף עַל גַּב דְּהוּוּ בְּגָלוּתָא דְּמַעְרִים, אֲסַתְמָרוּ מִכָּל הַנִּי
 תְּלַתָּא, מְנַדָּה, וּמִבַּת אַל נְכָר, וּמִקְטוֹל זְרַעָא, וְאַשְׁתְּדָּלוּ בְּפַרְהֶסְיָא בְּפַרְיָה
 וּרְבִיָּה. דְּאָף עַל גַּב דְּגִזְרָה אֲתַגְזֶרַת (שמות א') כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיֹּאזְרָה
 תִּשְׁלִיכּוּהוּ, לֹא אֲשַׁתְּכַח בִּינְיָהוֹן מֵאן דְּקָטִיל עוֹבְרָא בְּמַעְהָא דְּאֲתַתָּא, כָּל
 שְׁכֵן לְבַתְר. וּבְזַכּוּתָא דָּא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא:

מְנַדָּה, דְּתַנִּי רַבִּי תַיִיא מֵאִי (דף ד' ע"א) דְּכַתִּיב, (שמות ל"ח) וַיַּעַשׂ אֶת הַפִּיזוֹד
 נְחֹשֶׁת וְאֵת כַּנּוֹת בְּנֹו נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֹת הַצּוֹבְאוֹת. מִפְּנֵי מַה זָכוּ נִשְׁיָן לְהַאי, בְּגִין
 דְּאֲסַתְמָרוּ גְרַמִּיָּהוּ בְּגָלוּתָא דְּמַעְרִים, דְּלְבַתְר דְּאֲתַדְכִּיין הוּוּ אֲתִין מִתְקַשְׁטוֹן
 וּמִסְתְּפָלוֹן בְּמִרְאָה בְּבַעֲלִיהוֹן, וּמַעוֹרְדָן לֹון בְּפַרְיָה וּרְבִיָּה:

מִבַּת אַל נְכָר, דְּכַתִּיב, (שמות י"ב) יַעֲזוּבֹו כָּל עֲבָאוֹת ה' וְגו'. וְכַתִּיב (תהלים
 קכ"ב) שְׁבִטִי יָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל. עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל וְדִאי. וְאַלְהָ שְׁמוֹת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. שְׁבִטִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְאִי תִימָא וְהָא כְּתִיב וְהוּא בֵּן אִישׁ מִעֲרִי. הָא וְדִאי חַד הוּוּ, וּפְרַסְמוּ קְרָא,
 דְּכַתִּיב, (ויקרא כ"ד) וְהוּא בֵּן אִישׁ מִעֲרִי וְגו' וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלוֹמִית בַּת דְּבָרִי לְמַטֵּה
 דָּו. פְּרִיָּה וּרְבִיָּה דְּכַתִּיב, (שמות א') וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וְגו'. וּמִכָּל

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

הַנִּי אֶסְתַּמְרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ד' א') עָאֵלוּ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִפְקוּ, הָדָא הוּא דְכָתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו':

הלכה – הרמב"ם הלכות תשובה פרק ג'

(ה) הבינונים אם היה בכלל מחצה עונות שלהן שלא הניח תפילין מעולם דנין אותו כפי חטאו ויש לו חלק לעולם הבא וכן כל הרשעים שעונותיהן מרובים דנין אותן כפי חטאיהם ויש להן חלק לעולם הבא שכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא אף על פי שחטאו שנאמר ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ ארץ זו משל כלומר ארץ החיים והוא העולם הבא וכן חסידי אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא. [השגת הראב"ד – בשעה ששוקלין עונות אדם אין מחשבין עליו עון שחטא בו תחלה א"א זה מן הערוב שמערבב הדברים זה בזה ומדמה בדעתו שהן אחדים והם זרים ונפרדים מאד לפי שראה בראש השנה ורב חסד מטה כלפי חסד ותנא דבי ר"י מעביר ראשון ראשון וכך היא המדה וראה ביומא רבי יוסי ברבי יהודה אומר אדם חוטא פעם ראשונה ושנייה ושלישית מוחלין לו רביעית אין מוחלין לו סבר בדעתו שהן ענין אחד והן רחוקים מאד דההיא דרבי ישמעאל היא ליום הדין הגדול ולהציל הבינונים מגיהנם כדברי בית הלל ואין שם זכר למחילת עון אבל הא דרבי יוסי ברבי יהודה בעולם הזה ובתחלת מעשיו של אדם מימי עונשו ואילך שחטא הראשון והשני והשלישי שיזדמנו לידו אם עשה מהם תשובה אע"פ שהם מן החמורים שצריכין יסורין ויוה"כ למרק אלו הראשונים אינן צריכין שהם מחולין לגמרי זו היא הצעת הדברים ועיקרן ואין הפרש בגמרא בין יחיד לצבור ולא ידעתי מאין מצאו:]

(ו) ואלו הן שאין להן חלק לעולם הבא אלא נכרתים ואובדין ונידונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים המינים והאפיקורוסין והכופרים בתורה והכופרים בתחיית המתים ובביאת הגואל המורדים ומחטיאי הרבים והפורשין מדרכי צבור והעושה עבירות ביד רמה בפרהסיא כיהויקים והמוסרים ומטילי אימה על הצבור שלא לשם שמים ושופכי דמים ובעלי לשון הרע והמושך ערלתו:

מוסר – מספר דברים שבקדושה סי' ה' ו'

א. יזהר מאד לטהר רעיוניו שלא ירהר ביום ויבא לידי קרי בלילה. אומר רבי יוסי כְּשֵׁרוּאָה הָאָדָם הַרְהוּרִים רְעִים בָּאִים עַל לְבוֹ יִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וְיַעֲבֹרוּ מִמֶּנּוּ: ב. לא תשע לך אֲשֶׁרָה שְׂלֵא יוֹלִיד בֶּן מִמְזֵר אוֹ רֶשֶׁע כִּי אֶפְלוּ מֵאֲשֶׁתּוֹ יִהְיֶה זֶה עַל יְדֵי הַהֲרָהוּר בְּשַׁעַת הַזּוּגָה. וְהוּן הוּן פְּרִיצֵי הַדּוֹר. וְגַם יִזְהַר מֵהַמְחַלּוֹקֶת שְׂיָבֵא לְפָגוּם בְּיִסוּד שֶׁהוּא שְׁלוֹם: ג. כִּי יִהְיֶה רִיב וְגו' אִין שְׁלוֹם יוֹצֵא מִתּוֹךְ מְרִיבָה וְכֵן הוּא אוֹמֵר וְיִהְיֶה רִיב בֵּין רוֹעֵי מִקְנֵה אֲבָרִים וְגו' מִי גָרַם לָלוֹט לְפָרוֹשׁ מִן הַצְדִּיק הוּי אוֹמֵר זֶה מְרִיבָה: ד. בֵּא וְרָאָה כְּמָה גוֹרֵם הַמְחַלּוֹקֶת שְׂפָל הָעוֹזֵר בְּמַחְלּוֹקֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאֹד זָכְרוּ שְׂבִמְחַלּוֹקֶת קָרַח תִּינּוֹקוֹת בְּנֵי יוֹמָן נִבְלָעוּ: ה. מַחְלּוֹקֶת רָאשֵׁי תִיבוֹת מִפְּהַ חֲרוֹן לְקוּי קָלְלָה תוֹעֵבָה:

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

ו. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל אַתֶּם גְּרַמְתֶּם לְהַחֲרִיב בֵּיתִי וּלְהַגְלוֹת בְּנֵי שְׂאֵלוֹ לְשָׁלוֹם וְאֲנִי מוֹחֵל לָכֶם שְׂנֵאֲמַר (תהילים קכ"ג) שְׂאֵלוֹ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם: ז.
 לֹא נִחְרַב הַבַּיִת אֲלָא בְּשִׁבִיל שְׂנֵאת חֲנָם וּכְשִׁיחֵיו יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם זֶה עִם זֶה הוּא תְקוּן הַיְסוּד מֵדַת הַשְּׁלוֹם וְיָבֵא הַגּוֹאֵל בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן: